

Arbetsordning för Regionfullmäktige i Dalarna

Fastställd 2022-12-12 av
Regionfullmäktige

Datum
2022-12-12

Giltigt t.o.m
Tillsvidare

Diarienummer
RS 2022/125

Versionsnummer
1.0

Godkänt av
Antagen av regionfullmäktige 2022-12-12

Innehåll

1	Inledning	4
	Antal ledamöter	4
	Ordförande och presidium	4
	Ålderspresident	5
	Valberedning	5
	Sekreterare	6
	Nämnder och beredningar	6
	Nämnder	6
	Fullmäktigeberedning	6
2	Råd och politiska sekreterare	6
	Regionråd och oppositionsråd	6
	Politiska sekreterare	7
3	Inför fullmäktigesammanträde	7
	Tid och plats för fullmäktigesammanträde	7
	Allmänpolitisk debatt	7
	Extra sammanträde	8
	Ändringar i sammanträdesordningen	8
	Förlängning av sammanträdestid	8
	Budget och årsredovisning	8
4	Anmälan av förhinder för tjänstgöring vid fullmäktigesammanträden och inkallande av ersättare	9
	Tillkännagivelse och kallelse	9
5	Ärenden och handlingar till fullmäktigesammanträde	10
	Motion	10
	Interpellation	11
	Fråga	12
6	Fullmäktigesammanträde	13
	Upprop	13
	Protokollsjusterare och röstsammanräknare	13
	Möjlighet att lämna information	13
	Beslutsordning	13
	Närvaro- och yttranderätt	14
	Yrkanden	14
	Jäv	15
	Revisionsanmärkning	15

Omröstning.....	15
Omröstning vid val.....	15
Beslutsregler	16
Bordläggning och återremiss	16
Deltagande på distans.....	16
7 Dokumentation och offentliggörande.....	16
Protokoll, reservation och "särskilt yttrande"	16
Justering.....	17
Omedelbar justering	17
Tillkännagivande	17
Expediering av fullmäktiges skrivelser	17
Arkivvård	17
8 Partistöd	18
Fördelning av partistöd	18
Mandatbundet stöd.....	18
Grundstöd	19
Redovisning av partistöd	19
Debattregler – Bilaga 1	20

---

1 Inledning

Regionfullmäktige utgör Region Dalarnas högsta beslutande organ och beslutar, enligt kommunallagen (KL) i ärenden av principiell beskaffenhet och annars av större vikt för regionen. Formerna för regionfullmäktiges arbete framgår av denna arbetsordning.

Då det krävs höjd beredskap gäller vad som stadgas i:

- Lag och förordning om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Lag om totalförsvaret och höjd beredskap och förordning om krisberedskap och höjd beredskap
- Lag och förordning om totalförsvarsplikt
- Lag och förordning om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Antal ledamöter

1 §

Regionfullmäktige har 83 ledamöter. För ledamöterna finns det ersättare. Såväl ledamöter som ersättare utses enligt bestämmelserna i vallagen.

2 §

För fullmäktigesammanträdena och ärendenas behandling gäller bestämmelserna i kommunallagen samt denna arbetsordning.

3 §

Kommunallagen, i senast gällande lydelse, och arbetsordningen ska finnas tillgängliga för varje ledamot och varje ersättare samt finnas i tryckta exemplar vid varje fullmäktigesammanträde.

Det åligger chefsjuristen att fortlöpande skaffa sig kännedom om ändringar i kommunallagen som avser regionens förhållanden samt att informera ledamöter och ersättare om viktiga förändringar.

4 §

Varje parti som är representerat i fullmäktige utser en gruppleddare och anmäler detta till fullmäktige.

Fullmäktiges ordförande kan kalla till gruppleddarträff för att förbereda och diskutera fullmäktiges sammanträden.

Ordförande och presidium

5 §

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en första och en andra vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium.

Presidievalen förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av december.

Presidiet väljs för fullmäktiges löpande mandatperiod.
Presidiet ska utöver att leda och administrera fullmäktige fullgöra uppgifter som företrädare för fullmäktigeförsamlingen och får besluta gällande ordningsregler, utveckling och utbildning som avser fullmäktige samt samverka med externa aktörer.

Ålderspresident

6 §

Till dess att presidievalen har förrättats ska den ledamot som varit ordinarie ledamot längst tid vara ordförande eller, om två eller flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid, den äldste av dem.

Om ordföranden och vice ordförandena samtidigt är förhindrade att inställa sig till fullmäktigesammanträde utövas ordförandeskapet av ålderspresidenten tills fullmäktige utser annan ledamot att för tillfället föra ordet.

Avgår ordföranden, förste eller andra vice ordföranden som fullmäktigeledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart som möjligt välja annan ledamot i dennes ställe för återstående tid av presidieuppdraget.

Valberedning

7 §

Vid första sammanträdet efter att fullmäktigeval ägt rum, väljer de nyvalda för löpande mandatperiod en valberedning, en ledamot och en ersättare från varje parti som är representerat i fullmäktige.

Fullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande, en 1:a vice ordförande och en 2:a vice ordförande.

Valberedningens ordförande utser, efter samråd med regiondirektören, beredningens sekreterare.

Valberedningen avger, när så anses nödvändigt, förslag i de valärenden som fullmäktige har att behandla, dock ej beträffande val av justerare.

Valberedningens förslag antecknas i särskilt protokoll som förs av sekreteraren och justeras av ordföranden jämte två ledamöter.

Fyllnadsval som behöver göras under mandatperioden hanteras av valberedningens ordförande i samråd med respektive parti.

Sekreterare

8 §

Uppdraget som sekreterare vid fullmäktige åligger Regionstyrelsens förvaltning.

9 §

Sekreteraren skriver fullmäktiges protokoll, ombesörjer expediering av fullmäktiges beslut och fullgör i övrigt de arbetsuppgifter som framgår av direktiv eller arbetsordning.

Nämnder och beredningar

Nämnder

10 §

Regionfullmäktige ska tillsätta en regionstyrelse samt de nämnder som, utöver styrelsen, behövs för att fullgöra Region Dalarnas uppgifter. Närmare föreskrifter om styrelsen och övriga nämnder återfinns i 6 kap. kommunallagen samt i reglementen för nämnderna.

Fullmäktigeberedning

11 §

För beredning av ett visst ärende eller en viss grupp ärenden som ska avgöras av fullmäktige kan fullmäktige inrätta tillfälliga fullmäktigeberedningar. Beredningarna ska fungera för specifika, avgränsade uppdrag som inom viss given tidsram ska återrapporteras till fullmäktige. Fullmäktige fastställer antalet ledamöter och ersättare i dessa. Om sådana beredningar gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om valberedning i 7 §.

2 Råd och politiska sekreterare

Regionråd och oppositionsråd

12 §

Enligt 4 kap. 2 § kommunallagen ska den som inom kommunen eller regionen fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid ha benämningen kommunalråd, borgarråd, regionråd, oppositionsråd eller en annan benämning som fullmäktige bestämmer.

En sådan förtroendevald får tidigast väljas av fullmäktige vid första sammanträdet efter det att val av fullmäktige har hållits i hela landet.

I Region Dalarna ska varje oppositionsparti som är företrätt i regionfullmäktige ha rätt att utse 0,1 råd per erhållet mandat i fullmäktige, dock lägst 0,4. De partier som ingår i den styrande koalitionen ska benämna sina råd "regionråd", medan övriga partier ska benämna sina råd "oppositionsråd". I regionrådets uppdrag ska ingå ordförandeuppdrag. För att benämnas regionråd ska tjänstgöringsgraden per person uppgå till sammanlagt minst 0,5. För den styrande koalitionen kan tjänstgöringsgraden sammantaget uppgå till mer än 10 % per erhållet mandat.

Politiska sekreterare

13 §

Enligt 4 kap. 33 § KL får kommuner och regioner anställa politiska sekreterare för att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet. Politiska sekreterare får inte anställas för längre tid än till utgången av det år då val av fullmäktige ska hållas nästa gång i hela landet. Betsämmelserna om anställningsskydd ska inte tillämpas för politiska sekreterare. En politisk sekreterare har enligt 34 § samma kapitel rätt till den ledighet från sin anställning som behövs för tjänstgöringen.

I Region Dalarna ska partier med minst 20 mandat få tillgång till två heltidstjänster som politisk sekreterare och partier med 19 mandat eller färre får en heltidstjänst. En heltidstjänst ska vara möjlig att dela på två personer. Därvid får tjänstgöringsgraden inte understiga 40%.

Regionstyrelsen utgör arbetsgivare för de politiska sekreterarna med ansvar för arbetsmiljö, lönesättning och årlig lönerrevision. Regionstyrelsen beslutar om gemensamma anställningsförhållanden och gemensamma instruktioner för de politiska sekreterarna.

Anställningen som politisk sekreterare tillsätts av respektive parti, som också är ansvarigt för arbetsuppgifter och arbetsledning. Arbetsgivaransvaret utövas av den administrativa chefen på Regionstyrelsens kansli, som ansvarar för administrationen kring anställningarna, som t.ex. anställningsavtal, semester och tjänsteresor.

3 Inför fullmäktigesammanträde

Tid och plats för fullmäktigesammanträde

14 §

Fullmäktige håller vanligtvis ordinarie sammanträde månaderna februari, april, juni, september och november. Valår sammanträder fullmäktige även i december månad för att förätta val.

Fullmäktiges sammanträden ägerrum i Kristinehallen i Falun i enlighet med av fullmäktige fastställd plan, om inte fullmäktiges presidium beslutar annat. Fullmäktige fastställer dagarna för kommande års fullmäktigesammanträden senast vid sitt sammanträde i november.

Allmänpolitisk debatt

14a §

Allmänpolitisk debatt hålls vid ett fullmäktige som ordförande i samråd med presidiet planerar när det, med anledning av ärendemängd, är lämpligt.

Debatten är den första punkten på ärendelistan. Vid debatten används regionfullmäktiges debattregler för särskilda debatter. Ordningen för partiernas inlägg lottas av presidiet inför sammanträdet.

Extra sammanträde

15 §

Fullmäktige ska även hålla extra sammanträde när regionstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller fullmäktiges ordförande anser att det behövs (5 kap. 12 § andra stycket KL). Ordföranden bestämmer, efter samråd med vice ordförandena, tid och plats för sådant sammanträde. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen till ordföranden och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlas.

Ändringar i sammanträdesordningen

16 §

Fullmäktiges ordförande kan, om det inte innebär men för verksamheten, besluta att ställa in eller ändra dag eller tid för fastställt fullmäktigesammanträde. Ordföranden ska därvid snarast underrätta ledamöter och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska dessutom snarast tillkännages på regionens anslagstavla. Vid ändrad dag eller tidpunkt för sammanträdet ska iakttas tidsfristen för tillkännagivande och kallelse enligt 5 kap. 13-15 §§ KL.

Förlängning av sammanträdestid

17 §

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde tillkännager ordförande det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka ska tillkännagivandet istället publiceras senast vardagen närmast före sammanträdesdagen. I ett sådant fall låter ordföranden också underrätta ledamöter och ersätter som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Budget och årsredovisning

18 §

Senast vid sammanträdet i november fastställer fullmäktige budget för det följande året (11 kap. 10 § KL).

Senast vid sammanträdet i juni behandlar fullmäktige årsredovisning för föregående budgetår samt styrelsens verksamhetsberättelse. Fullmäktige behandlar då också revisionsberättelsen avseende föregående års verksamhet och prövar frågan om ansvarsfrihet enligt 5 kap. 24 § KL.

4 Anmälan av förhinder för tjänstgöring vid fullmäktigesammanträden och inkallande av ersättare

19 §

Är fullmäktigeledamot förhindrad att delta i fullmäktigesammanträde eller del därav, ska ledmoten anmäla detta i så god tid som möjligt till sitt partis politiska sekretetare.

Regionstyrelsens kansli sammanställer före fullmäktigesammanträdet uppgifterna från de politiska sekreterarna. Sker anmälan så tidigt, att det kan antas, att den ersättare som står på tur att tjänstgöra kan nås av skriftlig kallelse till tjänstgöring, ska sådan kallelse utfärdas. Om anmälan görs senare, ankommer det på den politiska sekreteraren att på annat sätt komma i förbindelse med ersättaren personligen. Om inte kontakt nås med den sökta eller om denne förklarar sig vara förhindrad att inställa sig vid fullmäktigesammanträdet, upprepas förfarandet i förhållande till den ersättare som därefter står närmast på tur efter samma regler. Förhinder som uppkommer under pågående sammanträde anmäls till fullmäktiges sekreterare.

Vad som sagts om ledamot gäller även ersättare, som redan kallats till tjänstgöring i stället för ledamot.

Om en ledamot eller tjänstgörande ersättare måste lämna sammanträdet ska detta anmälas till presidiet dit också voteringsdosan återlämnas.

Om ledamot uteblir från sammanträde utan att i förväg ha anmält hinder eller uppstår hinder för ledamot eller tjänstgörande ersättare under pågående sammanträde, inträder på ordförandens anmodan i ledamotens ställe ersättare från samma parti, som är närvarande vid sammanträdet och står i tur att tjänstgöra eller är behörig att tjänstgöra. Tillträdande ersättare anmäler sin ankomst till presidiet och får där voteringsdosan.

Partier med fler än 10 mandat i regionfullmäktige får ha 3 extra ersättare under fullmäktigesammanträdena som är disponibla för att tjänstgöra som ledamöter vid sammanträdet. Partier med högst 10 mandat får ha 2 sådan ersättare. Arvode utgår lika för extra ersättare som för tjänstgörande ledamot.

Ledamot eller ersättare bör ej inträda i tjänstgöring under pågående handläggning av ett ärende.

Tillkännagivelse och kallelse

20 §

Tillkännagivande av fullmäktigesammanträde utfärdas av fullmäktiges ordförande enligt bestämmelserna i 5 kap. 13 § och 15 § KL.

Tillkännagivandet ska senast sju dagar före sammanträdesdagen publiceras på Region Dalarnas anslagstavla.

Beträffande brådskande ärenden som avses i 5 kap. 14 § och 15 § andra stycket KL ska tillkännagivandet

- senast vardagen närmast före sammanträdesdagen publiceras på Region Dalarnas anslagstavla
- information lämnas till varje ledamot och varje ersättare så, att den kan antas nå dem senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

Om undantaget från kravet på tillkännagivande stadgas i 5 kap. 52 § KL.

5 Ärenden och handlingar till fullmäktigesammanträde

21 §

Ärende som enligt 5 kap. 22 § första stycket KL ska upptas till beslut av fullmäktige ska vara skriftligt och ha registrerats i Region Dalarnas diarium.

Om beredning av ärende inklusive motion finns bestämmelserna i 5 kap. 26-38 §§ KL.

22 §

Fullmäktiges ordförande anger i föredragningslistan de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet, jämte de beredningsbeslut och övriga yttranden som avses i 5 kap. 26-28 §§ KL.

Föredragningslistan med bilagor ska, samtidigt med tillkännagivande enligt 20 § första stycket, lämnas till varje fullmäktigeledamot och till varje ersättare. Motsvarande gäller om komplettering enligt 20 § första stycket. Har handlingarna i ärende enligt första stycket särskilt stor omfattning eller är på annat sätt svåra att mångfaldiga får som bilaga till föredragningslistan i stället tas in en sammanfattning av ärendet eller särtryck utsändas till de berörda.

Representanter för massmedia ska få fullmäktiges handlingar i samband med tillkännagivandet.

Föredragningslistan utan bilagor publiceras på Region Dalarnas anslagstavla i anslutning till tillkännagivande om fullmäktigesammanträde.

Handlingarna till fullmäktige distribueras och publiceras digitalt via Region Dalarnas IT-plattform.

I sammanträdeslokalen ska under hela sammanträdet finnas fullständig föredragningslista över alla ärenden som ska behandlas vid sammanträdet. Handlingarna i varje ärenden ska finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Motion

23 §

Motion ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera fullmäktigeledamöter.

Motioner får bara innehålla förslag som ligger inom Region Dalarnas kompetensområde att besluta om. Enligt 2 kap. 1-3 §§ kommunallagen får regionen själv ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som

har anknytning till regionens områden eller dess medlemmar och som inte ska handhas enbart av staten, en kommun, en annan region eller någon annan. Regionen ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion. Undantag från denna regel gäller för s.k. programmotioner, som undertecknas av minst tre ledamöter och som är avsedda att i ett sammanhang deklarerar en fullmäktigegrupps ståndpunkter i olika frågor.

Motion väcks genom att inges till Region Dalarnas diarium eller genom att lämnas vid ett fullmäktigesammanträde. Vid nästkommande fullmäktigesammanträde får motionären eller – då flera ledamöter väckt en gemensam motion – en företrädare för dessa presentera motionen. För att en sådan presentation ska få äga rum måste motionen ha inlämnats till Region Dalarnas diarium senast före kl 8.30 fem arbetsdagar före sammanträdet samt ha godkänts av fullmäktige enligt 24§.

24 §

Innan motionen får presenteras eller handläggas, ska fullmäktige godkänna att den uppfyller kriterierna för att få framställas enligt 23 §

Godkänd motion ska besvaras inom ett år från det att den väcktes, om inte särskilda skäl förhindrar detta.

Obesvarade motioner ska anmälas vid varje fullmäktigesammanträde. Särskild anmälan ska ske enligt 5 kap. 35 § kommunallagen om beredningen av en motion inte har avslutats inom ett år från det att den väcktes. Fullmäktige får då avskryva motionen från vidare handläggning.

Interpellation

25 §

Interpellationer ska enligt 5 kap. 60-61§§ kommunallagen avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Interpellationer bör endast ställas i angelägenheter av större intresse för regionen. De ska ha ett bestämt innehåll och vara försedda med en motivering.

Interpellation ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.

Den ska inlämnas till Region Dalarnas diarium senast kl 8:30 tio arbetsdagar före fullmäktigesammanträdet. Dispens från denna tidsfrist kan meddelas av regionfullmäktiges ordförande.

Den ledamot som ställt interpellationen ska få ta del av svaret senast två arbetsdagar före sammanträdesdagen.

Interpellation får riktas till regionråd eller ordföranden i någon av Region Dalarnas nämnder. Fullmäktiges sekreterare ska tillse att interpellationen tillställs varje fullmäktigeledamöte och tjänstgörande ersättare samt den till vilken interpellationen är riktad, om denne inte är ledamot.

Ersättare får inge interpellation endast till fullmäktigesammanträde vid vilket ersättaren ska tjänstegöra som ledamot.

26 §

Om fullmäktige beslutar att interpellationen får framställas bör den besvaras under det fullmäktigesammanträde till vilket den framställdes. Ordföranden meddelar när svar kommer att lämnas.

Ordförande eller regionråd till vilken interpellation ställts får överlämna interpellation att besvaras av

1. ledamot av regionstyrelsen eller annan nämnd, som på grund av sitt uppdrag gar särskilda förutsättningar att besvara interpellationen eller enligt 5 kap. 63§ kommunallagen
2. en av fullmäktige utsedd ledamot i styrelsen för en av Region Dalarna bildad stiftelse eller
3. ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund som Region Dalarna är medlem i.

I debatt med anledning av svar på interpellation får varje tjänstgörande ledamot delta.

Ersättare som under tjänstgöring vid fullmäktigesammanträde inlämnat interpellation får delta i överläggning med anledning av svar på interpellationen även om denne inte tjänstgör vid den tidpunkt svaret lämnas.

Fråga

27 §

För att inhämta upplysningar får ledamöterna ställa frågor enligt 5 kap. 64§ kommunallagen. Liksom för interpellationer gäller att frågorna ska avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får inte heller avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild. En fråga ska ha ett bestämt innehåll och får vara försedd med en kort inledande förklaring.

En fråga ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot. Den ska inlämnas till Region Dalarnas diarium senast före kl. 8.30 fem arbetsdagar före fullmäktigesammanträdet. Dispens från denna tidsfrist kan meddelas av regionstyrelsens ordförande.

En fråga ska kunna besvaras mycket kortfattat, exempelvis genom att svara "ja" eller "nej" eller genom att ange ett namn eller tidpunkt. Fullmäktiges ordförande avgör om en som "fråga" ingiven skrivelse ska anses utgöra en fråga enligt denna bestämmelse.

Fråga får riktas till regionråd eller ordföranden i någon av Region Dalarnas nämnder.

Ersättare får inge fråga endast till fullmäktigesammanträde vid vilket denne ska tjänstgöra som ledamot.

28 §

Om fullmäktige beslutar att fråga får framställas bör den besvaras under det fullmäktigesammanträde till vilket det framställts.

Vid svar på fråga får endast den ledamot eller ersättare som framställt frågan och den som lämnar svaret delta i överläggningen.

Bestämmelserna i 26 § andra och fjärde styckena äger motsvarande tillämpning beträffande fråga.

6 Fullmäktigesammanträde

Upprop

29 §

Vid fullmäktigesammanträdet början verkställer ordföranden upprop av samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare. Härutöver verkställs upprop i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde eller när fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

Förteckning över ledamöter och tjänstgörande ersättare ska finnas vid varje fullmäktigesammanträde.

Protokollsjusterare och röstsammanräknare

30 §

Fullmäktige utser vid varje fullmäktigesammanträde två ledamöter eller tjänstgörande ersättare att jämte fullmäktiges ordförande justera fullmäktigesammanträdet protokoll samt i förekommande fall biträda ordföranden och sekreteraren vid röstsammanräkning. Justerare utses med acklamation och en justerare utses alltid från ett oppositionsparti.

Om justering finns föreskrifter i §§ 46-47

Möjlighet att lämna information

31 §

Regionstyrelsens ordförande samt företrädare för revisionen ska vid varje sammanträde ges möjlighet att lämna information om pågående verksamhet

Beslutsordning

32 §

Ärenden upptas till behandling i den ordning de uppförts på den fullständiga föredragningslistan enligt 22 § första stycket, om inte fullmäktige beslutar annat.

Ärenden som av särskilt skäl inte uppförts på den fullständiga föredragningslistan upptas till behandling i den ordning fullmäktiges ordförande bestämmer.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärenden under ett sammanträde för att återuppta den senare under sammanträdet.

Val av Region Dalarnas revisorer jämte ersättare ska ske före val till styrelsen/nämnder.

Närvaro- och yttranderätt

33 §

Fullmäktigeledamot och tjänstgörande ersättare har, med den begränsning som framgår av 28 § andra stycket och vid tillämpning av de särskilda debattreglerna i bilaga 1, yttranderätt i alla ärenden som behandlas vid fullmäktigesammanträdet.

Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men ej i besluten har även:

1. ordförande eller vice ordförande i regionstyrelsen
2. ordföranden eller vice ordförande i annan nämnd eller beredning vid allmänpolitisk debatt, vid handläggning av ärende som har beretts av nämnden eller beredningen och vid besvarande av interpellation som har framställts till ordföranden i nämnden eller beredningen.
3. regionråd eller oppositionsråd som ej är ledamot av fullmäktige.
4. ledamot i regionstyrelsen och annan nämnd och sådan av fullmäktige utsedd ledamot i styrelse för kommunala företag som avses i 10 kap. 2 § KL samt ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund som Region Dalarna är medlem i, vid besvarande av interpellation och fråga som enligt 5 kap. 59 § och 63-64 §§ KL har överlämnats för att besvaras (Se 26 § andra stycket)
5. revisor hos Region Dalarna vid behandling av revisionsberättelsen samt ärende som berör revisorernas egen förvaltning.
6. i den mån fullmäktige beslutar det, annan ledamot eller ersättare i regionstyrelsen, annan nämnd eller beredning samt
7. regiondirektör, biträdande regiondirektör och chefsjurist om fullmäktige vid visst sammanträde enhälligt beslutar det. Chefsjuristen får även yttra sig om lagligheten av allt som förekommer vid sammanträdet.

I övrigt se 5 kap. 41 §, 5 kap. 49 § samt 8 kap. 16 § KL. Den som kallats enligt 5 kap. får meddela de upplysningar som begärs och har i övrigt endast yttranderätt som direkt avser upplysningarna i den ordning fullmäktiges ordförande bestämmer.

Yrkanden

34 §

Framställda yrkanden kan vara materiella eller formella. Materiella yrkanden kan avse bifall till, avslag på eller ändring i beredningsorganets förslag. Formella yrkanden kan t.ex. vara bordläggning eller återremiss.

När fullmäktige förklarat överläggningen i ett ärende avslutat går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Yrkanden som framförs i debatten ska avges skriftligt om fullmäktiges ordförande anser att det behövs.

Jäv

35 §

Om jäv finns bestämmelser i 5 kap. 47-49 §§ respektive 12 kap. 14-17 §§ KL.

Revisionsanmärkning

36 §

Om inhämtande av förklaringar över anmärkningarna som framställts i revisionsberättelsen finns bestämmelser i 5 kap. 32 § KL. Om fullmäktige inte beslutar något annat bestämmer ordföranden i vilken ordning sådana förklaringar ska inhämtas.

Omröstning

37 §

Begärs omröstning enligt 5 kap. 54-56 §§ KL ska den genast verkställas. Om någon ledamot eller tjänstgörande ersättare begär det, ska voteringsproposition vara skriftlig, justerad och tillgänglig för ledamöterna före omröstningen.

38 §

Som regel används elektronisk voteringsutrustning. Instruktion för användning av denna delas ut till samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare vid varje fullmäktigesammanträde.

39 §

Om voteringsutrustningen inte kan användas, verkställs upprop och avges röster enligt den förteckning över de röstberättigade, som omnämns i 29 § andra stycket. När uppropet är verkställt är omröstningen avslutad vilket ordföranden befäster med klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Här efter sker röstsammanräkning.

Om särskild röstsammanräknare stadgas i 30 §.

Leder röstsammanräkningen vid öppen omröstning till oenighet om omröstningens resultat, ska ny omröstning genast verkställas.

Omröstning vid val

40 §

Vid val verkställs sluten omröstning. Valsedel ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

Valsedel är ogiltig

- Om den upptar namn på någon som inte är valbar
- Om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas
- Om den upptar namn som inte klart utvisar vem som avses eller
- Om den i övrigt inte uppfyller vad som här föreskrivits om valsedel

Om proportionellt val finns bestämmelser i 5 kap. 58 § KL med hänvisning till lagen (2022:629) om proportionella val i kommuner och regioner.

Valsedlar ska i tillräckligt antal finnas tillgängliga i sammanträdeslokalen under hela den tid fullmäktigesammanträdet pågår.

41 §

Anteckningslistor från öppen omröstning och avlämnade valsedlar ska förvaras på betryggande sätt till dess protokollförda beslut vunnit laga kraft.

Beslutsregler

42 §

Om beslut finns bestämmelser i 5 kap. 52-57 §§ KL.

Bordläggning och återremiss

43 §

Om bordläggning och återremiss finns bestämmelser i 5 kap. 50-51 §§ KL.

Deltagande på distans

44 §

KL 5 kap 16 §: Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast fem arbetsdagar före sammanträdet anmäla detta till fullmäktiges sekreterare. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

7 Dokumentation och offentliggörande

Protokoll, reservation och ”särskilt yttrande”

45 §

Om protokoll och reservation till protokollet finns bestämmelser i 5 kap. 65-70 §§ och 4 kap. 27 § KL. Skriftlig reservation ska lämnas till sekreteraren senast före justering och anmälas innan sammanträdet avslutas. Om fullmäktige beslutat att omedelbart justera den paragraf som reservationen avser, ska motiveringen lämnas så snart som möjligt och senast under den sammanträdesdag då beslutet fattades.

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan ordföranden ställer förslag under proposition. En

ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

Beträffande "särskilt yttrande" till protokollet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas om reservation.

Justering

46 §

Har flera ordföranden tjänstgjort vid fullmäktigesammanträdet, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som avser de delar av sammanträdet som de lett förhandlingarna. Justering sker genom namnteckning på eller digital signatur av protokollet. Om protokollsjusterare finns föreskrifter i 30 §.

Ordföranden tillkännager tid och plats för justering.

Justering som verkställs av fullmäktige sker genom godkännande sedan protokollstexten upplästs eller på annat sätt delgivits fullmäktiges ledamöter och ersättare

Omedelbar justering

47 §

Omedelbar justering innebär att paragrafen ska vara utskriven och justerad av ordföranden och justerarna vid sammanträdet.

Tillkännagivande

48 §

Tillkännagivande av justering enligt 8 kap. 12 § KL ska ske på Region Dalarnas anslagstavla senast andra dagen efter det att protokollet har justerats.

Expediering av fullmäktiges skrivelser

49 §

Utdrag ur protokollet ska skickas till de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Regionstyrelsen och Region Dalarnas revisorer ska dock alltid få ta del av hela protokollet.

Från fullmäktige utgående skrivelser upprättas och kontrasigneras av fullmäktiges sekreterare och undertecknas av fullmäktiges ordförande.

Regiondirektören, kan när så är lämpligt, kontrasignera sådana dokument.

Arkivvård

50 §

För vården av fullmäktiges arkiv gäller av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

---

8 Partistöd

51 §

Region Dalarna får enligt 4 kap. 29-32 §§ KL ge ekonomiskt bidrag till de politiska partier som är representerade i fullmäktige för att stärka partiernas ställning i den kommunala demokratin (partistöd).

Fullmäktige ska bestämma om partistödets omfattning och formerna för det.

52 §

Partistöd utgår i form av grundstöd och mandatbundet stöd. Summan av det kontanta partistödet fastställs i samband med fullmäktiges budgetmöte i november året före med angivande av vad som utgör mandatbundet stöd respektive grundstöd. Uppräkning av årligt partistöd följer den procentuella uppräkningsplanen av varor och tjänster enligt regionplanen.

Grundstödet betalas ut senast 15 februari varje år. Mandatstödet betalas ut efter beslut i fullmäktige efter det att redovisning och granskningsrapport har lämnats in och rapporteras till fullmäktige i enlighet med 4 kap 31 § Kommunallagen.

Kommunallagen redovisar i samma lagrum att redovisningsskyldigheten till fullmäktige är senast 6 månader (ej dispositivt lagrum) efter redovisningsperiodens utgång.

Har inte redovisning och granskningsrapport lämnats in inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

Fördelning av partistöd

53 §

Endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt 14 kap Vallagen (2005:837) ska beaktas vid fördelningen av partistödet. Stödet får inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

Partistöd (mandatstöd och grundstöd) lämnas som ett omställningsstöd till parti under en period av 6 månader efter det att den politiska *representationen upphör i regionfullmäktige*.

Omställningsstödet räknas från närmaste årsskifte. Den utgår från partiets mandatfördelning innan representationen upphörde i regionfullmäktige. Beloppsnivåer för omställningsstödet beräknas från föregående års mandatperiod.

Mandatbundet stöd

54 §

Det mandatburna stödet utgår i form av kontant bidrag för varje år och mandat. Det motsvaras av 90 % av det totala partistödet. Utbetalning av det mandatburna stödet sker två gånger per år och endast under förutsättning att mandatet har varit bemannat i regionfullmäktige under det halvår som föregått utbetalningstillfället.

Grundstöd

55 §

Grundstöd utgår dels som en del (lägst 10%) av det kontanta partistödet. Dels utgår det till samtliga partier som är representerade i fullmäktige i form av tillgång till sammanträdeslokaler, teknisk utrustning och administrativ service enligt gällande rutiner inom regionstyrelsens förvaltning.

Redovisning av partistöd

56 §

Ett parti som mottar partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för att stärka partiets ställning i den kommunala demokratin. Redovisningen ska avse perioden 1 januari-31 december och ges in till fullmäktige senast den 30 juni året efter. En av partiet utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen (Granskningsintyg).

Ett parti som inte fullgör sin redovisningsskyldighet har inte rätt till mandatbundet partistöd avseende det andra halvåret. Därefter har inte partiet rätt till mandatbundet partistöd förrän vid utbetalningstillfället som infaller efter det att redovisningsskyldigheten är fullgjord.

Regionfullmäktiges ordförande fastställer de rutiner som ska gälla för partiernas redovisning av partistödet.

Debattregler – Bilaga 1

Talare får ordet i den ordning de anmäler sig med undantag av att ordföranden kan medge replik maximeras till två inlägg om vardera högst två minuter. Replik tillåts bara om ledamot apostroferas med namn eller partibeteckning. Replik ska begäras i omedelbar anslutning till anförandet.

Inför varje fullmäktigesammanträde kan fullmäktiges ordförande, tillsammans med gruppledarna, överenskomma om regler för debattordningen.

Om inte något annat överkommits gäller följande:

1. Huvudregel – 5 min för första anförandet, 3 minuter för följande anföranden

Som huvudregel gäller att ledamöterna i varje ärende kan begära ordet för ett första anförande om maximalt 5 minuter. För de därpå följande anförandena, d v s oavsett om det är ett första eller senare anförande, finns möjlighet till ett replikskifte enligt första stycket. Dessa talarregler gäller också i tillämpliga delar när fullmäktige behandlar interpellationer och frågor.

2. Undantag – särskilda debatter

Vid särskilda debatter om t. ex. budget, mål och ramar, årsredovisning m.m. gäller en särskild talarordning. Debatten inleds med anföranden av en representant för varje parti (gruppledare eller annan av partiet utsedd ledamot). Talartiden dem emellan fördelas så att regionstyrelsens ordförande får tala i maximalt 12 minuter, övriga i maximalt 6 minuter. Varje deltagare i den debatten får dessutom rätt till 2 repliker på varje talare om maximalt 2 minuter per replik under gruppleddebatten. Efter det att gruppleddebatten avslutats träder huvudreglen inför den fortsatta debatten.

Presidiet avgör för vilka ärenden den särskilda debattordningen ska tillämpas.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden avbryta anförandet. I övrigt får ingen avbryta en talare under pågående anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och ej rättar sig efter tillsägelse (5 kap. 43 § andra stycket KL)

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra får sammanträdet upplösas.
